

Дефиниција детета

Дете је људско биће млађе од 18 година.

Члан 1

Забрана дискриминације

Ниједно дете не сме бити дискриминисано с обзиром на боју коже, пол, језик, вероисповест, убеђење, порекло, имовно стање, онеспособљеност или припадност некој националној или етничкој мањини.

Члан 2

Добробит детета је од примарног значаја

У свим законима и судским одлукама, од примарног значаја је добробит детета.

Члан 3

Члан 4

Примена права

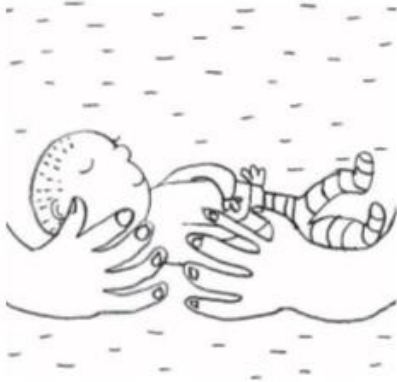
Свака држава мора да обезбеди, најбоље што може, остваривање дечијих права.

Члан 5

Поштовање родитељских права

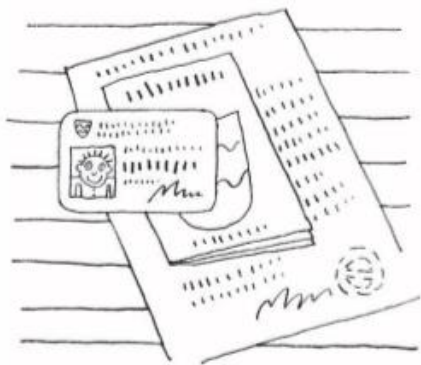
Свака држава је обавезна да води рачуна о поштовању права, дужности и обавеза родитеља на начин који омогућава несметано остваривање права деце. (Владе морају поштовати права и дужности родитеља, чланова породице и/или старатеља у процесу усмеравања и саветовања деце о њиховим правима.)

Члан 6

Опстанак и развој детета

Свако дете има право на живот и опстанак. Држава мора да обезбеди правилан развој деце и омладине.

Члан 7

Име и држављанство

Свако дете, од рођења и надаље, има право на име, држављанство и родитељско старање.

Члан 8

Очување идентитета

Свако дете има право на очување или повраћај имена, држављанства и породичних веза.

Члан 9

Одвајање од родитеља

Свако дете има право да живи са својим родитељима, осим када је потребно да се од њих заштити. Ако је дете потребно одвојити од једног или оба родитеља, оно има право да изнесе сопствено мишљење. Уколико је дете одвојено од једног или оба родитеља, оно има право да зна где се одсутни родитељ налази.

Члан 10

Спајање породице

Свако дете има право да напусти било коју државу и да уђе у своју земљу ради спајања са својом породицом.

Члан 11

Заштита од киднаповања или незаконитог пребацивања

Свака држава се мора борити против отимања и незаконитог одвођења деце у другу земљу, те њиховог задржавања у иностранству од стране родитеља или друге особе.

Члан 12

Слобода мишљења

Свако дете има право да формира и изрази своје мишљење о свим питањима која га се тичу. То посебно важи у судским и административним поступцима. Што је дете старије, више ће се уважавати његово мишљење.

Члан 13

Слобода изражавања

Свако дете има право да слободно изрази своје мишљење, да тражи, прима и даје информације путем средстава информисања. Свако дете има и обавезу да приликом изражавања свог мишљења поштује права других.

Члан 14

Слобода мисли, савести и вероисповести

Свако дете има право на слободно испољавање вероисповести, уверења и савести. Држава мора поштовати права и обавезе родитеља приликом остваривања ових дечијих права.

Члан 15

Право на мирно јавно окупљање

Свако дете има право на окупљање са осталом децом, на укључивање у рад или оснивање неког удружења или организације, све док тиме нису повређена права других.

Члан 16

Заштита приватности

Ниједно дете не сме да буде изложено мешању у његов приватни и породични живот, дом или преписку. Такође, ниједно дете не сме да буде изложено нападима на његову част и углед.

Члан 17

Приступ информацијама

Свака држава мора да обезбеди детету приступ информацијама путем различитих средстава информисања и стицање сазнања битних за њихово добро. Држава такође има дужност да дете заштити од штетних информација.

Члан 18

Одговорност родитеља

Родитељи или старатељи имају заједничку одговорност у подизању детета. Држава има одговорност да им у томе помогне, на пример, обезбеђивањем установа за чување деце запослених родитеља.

Члан 19

Заштита од злостављања

Држава је одговорна за заштиту деце од злоупотребе од стране родитеља или других људи. Свако дете има право да зна како да избегне или поступа код сваког облику злоупотребе.

Члан 20

Млади људи без породица

Свако дете које не живи са својом породицом има право на посебну заштиту и помоћ. Оно има право на смештај у хранитељску породицу или одговарајућу установу у складу са својим етничким, верским, културним или језичким пореклом.

Члан 21

Усвојење

Дете може да буде усвојено уколико то држава дозвољава, признаје и одобрава, и уколико је то у најбољем интересу детета.

Деца избеглице

Свако дете које је принуђено да напусти своју земљу, које је избеглица и тражи азил има право на посебну заштиту и помоћ државе.

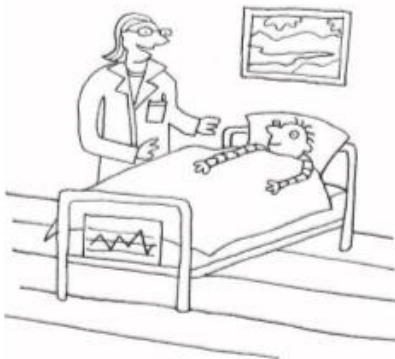
Члан 22

Деца са сметњама у развоју

Свако дете са физичким или менталним сметњама има право на посебну бригу и образовање. Треба му пружити помоћ при осамостаљивању и активном учешћу у заједници.

Члан 23

Здравствена заштита

Свако дете има право на најбољу могућу здравствену заштиту. Држава је обавезна да смањи смртност деце, да обезбеди примарну здравствену заштиту младих, да се бори против неухрањености и болести, да гарантује здравствену заштиту мајкама пре и после порођаја, да обезбеди приступ здравственом образовању, да развија превентивну здравствену заштиту у јавном сектору и укида обичајне праксе штетне по здравље деце.

Члан 24

Члан 25

Провера спровођења лечења или старања

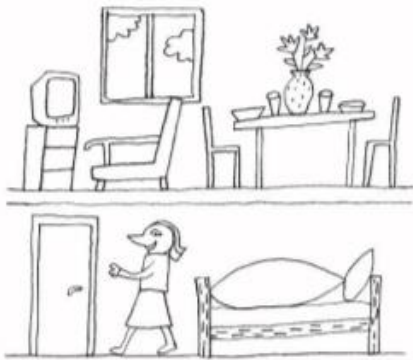
Свако дете које је збринато у некој установи ради заштите, старања или лечења има право на проверу свих околности од значаја за његово збрињавање.

Члан 26

Социјална заштита

Свако дете има право на социјалну заштиту као што је социјално осигурање. Држава гарантује исплате детету узимајући у обзир финансијску ситуацију породице или старатеља.

Члан 27

Животни стандард

Свако дете има право на животни стандард примерен његовом физичком, духовном, моралном и социјалном развоју. Родитељи или старатељи првенствено имају одговорност да то обезбеде. Држава је у обавези да им у томе помогне.

Образовање

Свако дете има право на образовање и похађање школе. Држава је обавезна да обезбеди бесплатно и обавезно основно образовање, те, слично, да средње образовање учини доступним свој деци и омладини. Држава има обавезу да обезбеди примерен третман младих у школи, без кршења њихових људских права.

Такође, дужност државе је да на међународном плану допринеси елиминацији незнања и неписмености међу децом.

Члан 28

Циљеви образовања

Школско образовање треба да развија личност и способности сваког детета, да припреми свако дете за живот одрасле особе, као и да подстиче децу да поштују људска права, своју и друге културе и вредности.

Члан 29

Деца која припадају мањинама

Свако дете које припада мањини мора имати право да учи о својој култури, религији и језику, као и да их упражњава.

Члан 30

Члан 31

Одмор, игра и слободно време

Свако дете има право на одмор и слободно време кад може да се игра и слободно учествује у културном животу и уметности.

Члан 32

Дечји рад

Свако дете има право да буде заштићено од сваког облика експлоатације и рада који може да омета његово школовање или развој. Држава има обавезу да одреди минималну старосну границу за запошљавање, број радних сати на дан и услове рада.

Члан 33

Заштита од опојних дрога

Свако дете има право на заштиту од производње и трговине незаконитим дрогама.

Члан 34

Заштита од сексуалног искоришћавања

Свако дете има право на заштиту од сексуалног изабљивања и сексуалне злоупотребе, те од проституције и порнографије.

Члан 35

Заштита од продаје и трговине

Држава мора да предузме све што је у њеној моћи да спречи насилно одвођење деце или трговину децом.

Члан 36

Заштита од свих других облика искоришћавања

Свако дете има право на заштиту од свих других облика искоришћавања (нпр. просјачења).

Члан 37

Мучење и лишавање слободе

Свако дете има право да буде заштићено од мучења, окрутног поступања и кажњавања, незаконитог хапшења или других облика лишавања слободе. Држава је обавезна да забрани смртну казну и доживотни затвор за младе. Уколико је дете лишено слободе, с њим се мора поступати хумано, уз поштовање људског достојанства. Уколико је лишено слободе, дете ће бити одвојено од одраслих, биће му омогућено да одржава контакте са својом породицом и да користи правну помоћ.

Члан 38

Рат и оружани сукоб

Деца и млади млађи од 15 година имају право да не учествују у рату и оружаном сукобу. Држава је обавезна да обезбеди заштиту и бригу о деци погођеној ратом.

Члан 39

Рехабилитација и реинтеграција

Свако дете које је жртва оружаног сукоба, злостављања, занемаривања или искоришћавања има право на одговарајућу негу ради психичког и физичког опоравка, те друштвене реинтеграције.

Члан 4

Малолетничко правосуђе

Свако дете оптужено да је починило кривично дело има право на достојанствен третман на суду. Оно је невино док се кривица не докаже. Свако дете има право на правично суђење, на тумача (уколико је потребан), на заштиту приватности и на преиспитивање судске одлуке. Држава је у обавези да одреди најнижу старосну границу испод које деца не могу бити сматрана кривично одговорном. Држава такође има обавезу да обезбеди алтернативне мере кажњавања за осуђену децу и младе људе.

ПОТРЕБЕ И ЖЕЉЕ

Написати три жеље. Дефинисати потребе које се налазе у основи тих жеља.

Потребе повезати са дечјим правима користећи се картицама дечјих права.